

Belinda Bauer

Rusteloos land

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

1

Exmoor stond boordevol druipende, modderige varens, ruw, kleurloos gras, stekelige doornstruiken en heide van het jaar ervoor, en zag zo zwart dat het net leek alsof er een nat vuur over het landschap was getrokken dat de bomen had meegenomen en het heidegebied ontzield en open zonder enige beschutting tegen de winter had achtergelaten. De nabije horizon loste op in een miezige regen die hemel en aarde tot een grijze cocon vervaagde rondom het enige zichtbare oriëntatiepunt; een twaalfjarige jongen in een glibberige zwarte regenbroek, maar zonder capuchon, eenzaam en alleen met zijn schep.

Het had drie dagen geregend, maar de wortels van het gras, de heide en de doornstruiken die zich kronkelend door de aarde slingerden, verzetten zich nog steeds hevig tegen de binnendringende schep. Stevens gezichtsuitdrukking veranderde niet. Hij dreef het blad opnieuw in de aarde en voelde tevreden dat de klap helemaal tot in zijn oksels natrilde. Deze keer had hij wel een spoor achtergelaten; een ondiep, menselijk spoor in het grote natuurgebied om hem heen.

Voordat Steven een tweede spoor kon maken, was de eerste smalle strook al volgelopen met water en verdwenen.

Drie knullen slenterden nonchalant door het regenachtige Shipcott; ze hadden hun handen diep in hun zakken gestoken, hun capuchon over hun gezicht getrokken en hun schouders gebogen, alsof ze bijna niet konden wachten tot ze uit de regen waren. Ze hadden echter geen bestemming waar ze zich naartoe konden haasten, dus zwierven ze veel te hard lachend en scheldend op alles en niets doelloos rond om de wereld te laten merken dat ze er waren en nog steeds verwachtingen koesterden.

De straat was smal en kronkelend, en 's zomers glimlachten voorbijkomende toeristen om de in kustkleuren geschilderde rijtjeshuizen met hun voordeur die direct op de stoep uitkwam en hun pittoreske luiken. In de regen vormden de gele, roze en hemelsblauwe huizen echter niet meer dan een vale herinnering aan zonnenschijn en een toevluchtsoord voor degenen die te jong, te oud of te arm waren om weg te trekken.

Stevens oma staarde onbewogen door het raam naar buiten.

Vroeger heette ze Gloria Manners. Daarna werd ze de vrouw van Ron Peters. Vervolgens was ze de moeder van Lettie, en toen de moeder van Lettie en Billy. En ten slotte was ze een hele tijd die arme mevrouw Peters geweest. Nu was ze Stevens oma. Maar daarnaast zou ze altijd die arme mevrouw Peters blijven; daar kon niets of niemand iets aan veranderen, zelfs haar kleinzoons niet.

Boven de vitrage die halverwege het raam hing zat de ruit vol regenspetters. De bewoners aan de overkant van de weg hadden hun lampen al aangedaan. De daken verschilden al net zoveel van elkaar als de muren. Sommige werden nog steeds bedekt met oude aardewerken dakpannen die ruw waren van het mos. Andere waren van vlak, grijs leisteen dat de waterige lucht weerspiegelde. Boven de daken was het hoogste punt van de heide nog net zichtbaar in de mist; vanaf deze afstand een vriendelijke, ronde vorm. Vanuit de warme voorkamer met centrale verwarming en op de achtergrond het gefluit van de waterketel in de keuken zag het er zelfs ongevaarlijk uit.

De kleinste van de knullen sloeg met vlakke hand tegen het raam en Stevens oma deinsde geschrokken achteruit.

De jongens gingen er brullend van het lachen vandoor, ook al kwam er niemand achter hen aan en wisten ze dat de kans daarop ook niet groot was. 'Nieuwsgierig oud wijf!' riep een van hen over zijn schouder, hoewel het moeilijk te zeggen was wie het was, omdat hun capuchon zo laag over hun gezicht hing.

Lettie kwam hijgend van schrik de kamer binnenrennen. 'Wat was dat?'

Stevens oma stond echter alweer bij het raam. Ze keek haar dochter niet aan. 'Is het eten al klaar?' vroeg ze.

Steven verliet met zijn windjack over een schouder geslagen en een doorweekt T-shirt dat dampte van de recente inspanning het ge-

bied. Het pad dat door vele generaties wandelaars tussen de heideplanten door was gevormd, ging nu schuil onder een dikke laag modder. Hij bleef staan – met zijn roestige schep als een geweer op zijn schouder rustend – en staarde naar het lagergelegen dorpje. De straatlantaarns brandden al en Steven voelde zich net een engel of een buitenaards wezen dat vanaf zijn hoge positie de donker wordende woonhuizen gadesloeg, volkomen afgezonderd van de leventjes die daarbeneden werden geleefd. Hij dook instinctief in elkaar toen hij de drie capuchons over de natte weg zag rennen.

Hij verstopte de schep achter een rotsblok vlak bij de gladde overstap aan het hek. Het ding was weliswaar verroest, maar er bestond toch een kans dat iemand hem zou pikken en hem mee naar huis nemen ging niet; dat zou alleen maar tot vragen leiden die hij niet kon – of durfde – beantwoorden.

Hij liep snel door het smalle steegje naast het huis. Hij koelde nu snel af en trok rillend zijn sportschoenen uit om ze onder de tuinkraan schoon te spoelen. Ze waren ooit wit geweest met een blauwe strook erop. Zijn moeder zou woest worden als ze ze zo zag. Hij wreef erover met zijn duimen, perste de modder eruit tot ze alleen nog maar gewoon vies waren en schudde ze toen flink uit. Modderige waterspetters belandden op de zijkant van het huis, maar de regen spoelde ze snel weg. Zijn grijze schoolsokken waren zwaar en kletsnat. Hij trok ze uit en zijn voeten waren schrikbarend kil wit.

‘Je bent drijfnaat.’ Het zorgelijke gezicht van zijn moeder met de donkerblauwe ogen die dof zagen als een noordelijke zee staarde hem om de hoek van de keukendeur aan. De regen druppelde op haar blonde haar, dat in een korte, praktische paardenstaart was gebonden. Ze trok haar hoofd met een ruk naar binnen om droog te blijven.

‘Ik kon nergens schuilen.’

‘Waar ben je geweest?’

‘Bij Lewis.’

Dat was niet eens echt gelogen. Hij was vlak na school inderdaad even bij Lewis geweest.

‘Wat hebben jullie gedaan?’

‘Niets. Zomaar. Je weet wel.’

Vanuit de keuken hoorde hij zijn oma zeggen: ‘Hij hoort na school meteen naar huis te komen!’

Stevens moeder staarde boos naar zijn natheid. ‘Die sportschoenen heb je met kerst pas nieuw gehad.’

‘Sorry, mama.’ Hij keek beteuterd en meestal werkte dat.

Ze slaakte een vermoeide zucht. ‘Het eten is klaar.’

Steven at zo snel hij durfde en zoveel hij kon. Lettie stond bij het aanrecht te roken en liet de as in het afvoerputje van de gootsteen vallen. In hun oude huis – voordat ze bij oma waren komen wonen – had zijn moeder altijd bij Davey en hem aan tafel gezeten. Toen at ze nog gewoon. Toen praatte ze met hem. Tegenwoordig zat haar mond altijd stevig dichtgeklemd, zelfs als er een sigaret in zat.

Davey likte de ketchup van zijn frietjes en schoof ze toen een voor een zorgvuldig naar de rand van zijn bord.

Oma sneed kleine stukjes van haar gepaneerde vis en bekeek elk ervan nauwlettend met een achterdochtige blik voordat ze het opat.

‘Mankeert er soms iets aan, mam?’ Lettie tikte de as onnodig hard van haar sigaret. Steven gluurde zenuwachtig naar haar.

‘Graten.’

‘Het is filet. Dat staat op de doos. Scholfilet.’

‘Ze laten er altijd wel een paar zitten. Je kunt niet voorzichtig genoeg zijn.’

Er viel een lange stilte en Steven luisterde naar het geluid van het eten in zijn eigen hoofd.

‘Eet je patat eens op, Davey.’

Davey trok een vies gezicht. ‘Ze zijn helemaal nat.’

‘Dat had je dan maar moeten bedenken voordat je ze aflikte, of niet soms? Of niet soms?’

Bij de herhaling van de vraag hield Steven op met kauwen, maar oma’s vork schraapte rustig verder over haar bord.

Lettie ging vlug naast Davey staan en pakte een vochtig frietje. ‘Eet op!’

Davey schudde zijn hoofd en zijn onderlip begon te trillen.

Oma mompelde met kalme boosaardigheid: ‘Eten laten staan. Kinderen weten vandaag de dag gewoon niet hoe goed ze het eigenlijk hebben!’

Lettie bukte zich en gaf Davey een harde tik op het deel van zijn blote bovenbeen dat onder zijn korte broek uitkwam. Steven

zag dat de witte handafdruk op de huid van zijn broer snel rood kleurde. Hij was dol op Davey, maar altijd wanneer iemand anders dan hijzelf in de problemen kwam, voelde Steven een schokje van blijdschap, en nu – terwijl hij zijn moeder nakeek, die zijn luidkeels blèrende broer de keuken uit duwde en via de trap naar boven – had hij het gevoel dat hem op de een of andere manier een bijzondere gunst was verleend, namelijk dat de opgekropte ergernis van zijn moeder hem bespaard was gebleven. Goeie god, ze reageerde haar gevoelens ten opzichte van oma al vaak genoeg op hem af. Bovendien vormde dit het signaal waarop Steven al een tijdje zat te wachten; dat Davey met zijn vijf jaar eindelijk oud genoeg was om zijn aandeel van de hoeveelheid te verdelen straffen zelf te dragen. De hoeveelheid straffen die thuis werd uitgedeeld, was niet groot en evenmin zwaar, maar ach, verdomme, zijn moeder had een kort lontje en gedeelde straf was wat Steven betreft toch nog altijd halve straf. Of misschien zelfs wel straf die helemaal aan hem voorbijging.

Zijn oma was al die tijd gewoon doorgedaan met eten, ook al beschouwde ze elke hap kennelijk als een mijnenveld.

Hoewel Daveys gesnik nu gedempt klonk, zocht Steven met zijn ogen die van zijn oma, en toen ze eindelijk opkeek, rolde hij met zijn ogen, alsof de last van het ongehoorzame kind iets was wat ze samen moesten dragen en de band tussen hen versterkte.

‘Jij bent heus geen haar beter,’ merkte ze op, en ze richtte haar aandacht weer op haar vis.

Steven werd rood. Hij wist zeker dat hij wél beter was! Als hij dat nu maar aan zijn oma kon bewijzen, zou alles anders worden; dat voelde hij gewoon.

Uiteraard was het – zoals gewoonlijk – allemaal Billy’s schuld.

Steven hield zijn adem in. Hij hoorde dat zijn moeder stond af te wassen – het geplons van serviesgoed onder water – en dat zijn oma afdroogde – het hogere, melodieuze gerinkel van borden die uit het rek werden gehaald. Toen deed hij langzaam de deur van Billy’s slaapkamer open. Het rook er oud en zoet, als een sinaasappel die onder het bed was blijven liggen. Steven voelde dat de deur zachtjes achter hem dichtviel.

De gordijnen waren dicht, altijd dicht. Ze hadden dezelfde kleur

als de beddensprei met licht- en donkerblauwe vlakken die vloekten bij de bruine cirkels op de vloerbedekking. Op de grond stond een halfafgemaakt ruimtestation van lego en sinds Stevens vorige bezoek had een spinnetje een web gespannen over iets wat eruitzag als een primitieve landingsbaan. Daar zat het nu te wachten tot het satellietvliegen uit het hemelruim van de groezelige slaapkamer zou vangen.

Aan de muur boven het bed hing een slappe sjaal – hemelsblauw en wit, Manchester City – en Steven voelde de vertrouwde mengeling van medelijden en boosheid ten opzichte van Billy aan hem knagen: zelfs in de dood nog een sulletje.

Steven sloop hier soms naar binnen, alsof Billy over de kloof van de tussenliggende jaren heen kon reiken om geheimen en antwoorden in het oor van zijn neefje te fluisteren dat al één verjaardag meer had gevierd dan hijzelf.

Steven had de hoop dat hij nuttige aanwijzingen zou vinden al lang opgegeven. In het begin beeldde hij zich graag in dat oom Billy misschien wel een of ander teken had achtergelaten dat erop duidde dat hij zijn naderende dood had voorvoeld. Een boek van *De Vijf* met een ezelsoor op een belangrijke bladzijde; de initialen 'AA' die in het houten blad van het nachtkastje stonden gekrast; legostenen die de windrichtingen van een kompas markeerden en een X die de juiste plek aangaf. Iets wat een opmerkelijk jochie – na afloop – zou kunnen ontdekken en ontcijferen.

Er was echter helemaal niets. Alleen maar de geur van het verleden en een diep verdriet, en een schoolfoto van een mager, blond kind met roze wangen, scheve tanden en donkerblauwe ogen die door zijn brede glimlach bijna helemaal dicht werden gedrukt. Het had heel lang geduurd voordat Steven doorkreeg dat deze foto er later moest zijn neergezet, dat geen enkele jongen die een knip voor zijn neus waard was een foto van zichzelf op zijn nachtkastje heeft staan, tenzij hij een vis of een trofee in zijn handen heeft.

Negentien jaar geleden had deze elfjarige jongen – waarschijnlijk net zo'n jongen als hij – genoeg gekregen van zijn denkbeeldige spel in het heelal en was hij op een warme zomerse avond buiten gaan spelen, kennelijk – heel irritant – zonder te beseffen dat hij er nooit meer zou terugkeren om zijn speelgoed op te bergen of op zondagmiddag met zijn Man City-sjaal naar de televisie te zwaaien,

of zelfs maar zijn bed op te maken, wat zijn moeder – Stevens oma – veel later dus had gedaan.

Rond kwart over zeven 's avonds, vlak nadat meneer Jacoby van de kiosk hem een zakje Maltesers had verkocht, had oom Billy het rijk der kinderlijke fantasie verwisseld voor het rijk van een ware nachtmerrrie. In de tweehonderd meter tussen de kiosk en dit huis hier – de tweehonderd meter die Steven elke ochtend en elke avond van en naar school aflegde – was oom Billy eenvoudigweg verdwenen.

Stevens oma had die avond tot halfnegen gewacht voordat ze Lettie erop uitstuurde om haar broertje te gaan zoeken, en tot halftien, toen het al donker begon te worden, voordat ze er zelf op uitging. Op de lichte zomeravonden bleven kinderen tot ver na hun winterse bedtijd buiten spelen. Pas toen Ted Randall, de buurman, opmerkte dat ze de politie moesten bellen was Stevens oma voorgoed van Billy's moeder in die arme mevrouw Peters veranderd.

Die arme mevrouw Peters – wier man zes jaar eerder heel knullig aan zijn eind was gekomen toen hij van zijn fiets viel en voor de bus naar Barnstaple terecht kwam – was blijven wachten tot Billy thuiskwam.

In het begin wachtte ze bij de voordeur. Ze stond daar een maand lang elke dag de hele dag zonder te merken dat de veertienjarige Lettie langs haar liep om naar school te gaan en stipt om tien voor vier weer terugkeerde om te voorkomen dat haar moeder zich nog meer zorgen zou maken, als dat tenminste mogelijk was.

Toen het weer omsloeg, wachtte die arme mevrouw Peters achter het raam waar ze links en rechts uitkeek op de weg. Ze ging er steeds meer uitzien als een hond tijdens een onweersbui: waakzaam, met wijd opengesperde ogen, zenuwachtig. Bij elke beweging op straat maakte haar hart zo'n enorme sprong in haar borstkas dat haar gezicht vertrok van de pijn. Daarop volgden dan al snel de hangende schouders, zodra meneer Jacoby, Sally Blunkett of de tweeling van Tithecott duidelijk herkenbaar werd en haar wanhopige verbeelding echt niet langer kon volhouden dat zij eruitzagen als een elfjarig jongetje met rode wangen en korte, blonde stekeltjes, nieuwe sportschoenen van Nike en een halfleeggegeten zakje Maltesers in zijn hand.

Lettie leerde zichzelf hoe ze moest koken en schoonmaken, en

ging inzien dat ze beter in haar kamer kon blijven, zodat ze haar moeder niet telkens verdrietig achteruit hoefde te zien deinzen van het raam. Ze had altijd al vermoed dat Billy haar lievelingetje was en nu hij er niet meer was, kon haar moeder het niet langer opbrengen om dit te verbergen.

Dus trok Lettie een muur van kwaadheid en rebellie om zich heen op ter bescherming van de zachte kern binnen in haar, die veertien jaar oud was en bang, en haar broertje en moeder evenveel miste, alsof ze haar op die warme avond in juli allebei waren ont-nomen.

Hoe kon oom Billy dat nu niet hebben geweten? Steven liet zijn blik door de zwijgzame, levenloze kamer glijden en voelde opnieuw een glimp van woede in zich oplaaïen. Hoe kon iemand nu niet weten dat hem binnenkort iets als dit zou overkomen?